

ZEMALJSKI USTAV (ŠTATUT) ZA BOSNU I HERCEGOVINU

Član § 1.

Bosna i Hercegovina jesu jedno jedinstveno zasebno upravno područje, koje stoji po zakonu od 22. februara 1880., drž. zak. l. br. 18., ug. zak. čl. VI.: 1880., pod odgovornim vodstvom i vrhovnim nadziranjem c. i kr. zajedničkog ministarstva.

Upravljati zemljom kao i vršiti i primjenjivati zakone dužnost je zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu. Ona je podređena zajedničkom ministarstvu, kojemu je povjereno vodstvom bosansko-hercegovačke uprave, te mu je odgovorna za svoje cjelokupno zvanično poslovanje.

Sudske i upravne vlasti, koje postoje u zemlji, ostaju u svome dojakošnjem sastavu i snazi. Preinačenje dopušteno je samo prema § 2. zakona pomenutih u 1. rastavku.

U svim poslovima, koji ne pripadaju u vlastiti opseg rada zemaljske vlade, ali kojih se zakonski domašaj proteže na Bosnu i Hercegovinu, valja o zasebnim interesima ovih obiju zemalja saslušati zastupnike zemaljske uprave.

Bosansko-hercegovačke čete kao i ostale vojničke uredbe Bosne i Hercegovine organski su dio oružane sile monarhije.

I. Opća građanska prava.

Član § 2.

Svi su zemaljski pripadnici pred zakonom jednaki.

Član § 3.

Bosansko-hercegovački pripadnici jesu oni, koji su to svojstvo stekli ili će ga u buduće steći:

1. zakonitim rođenjem od roditelja zemaljskih pripadnika ili nezakonitim rođenjem od matere zemaljske pripadnice;
2. pozakonjenjem po ocu zemaljskom pripadniku;
3. udajom za muža zemaljskog pripadnika;
4. stalnim namještanjem austrijskog ili ugarskog državljanina u javnoj službi u Bosni i Hercegovini;
5. naročitim podjeljenjem po nadležnom mjestu.

Svoјstvo bosansko-hercegovačkog pripadnika, koje je stekao muž, proteže se takođe i na njegovu ženu kao i na njegovu maloljetnu zakonitu djecu.

Za bosansko-hercegovačke pripadnike smatraju se dotle, dok ne bude dokazano drugo njihovo pripadništvo:

1. svi, koji su rođeni u Bosni i Hercegovini;
2. nahodi, što su u Bosni i Hercegovini nađeni i odgojeni.

Član § 4.

Što se tiče načina, kako se teče o gubi svoјstvo bosansko-hercegovačkog pripadnika, vrijede propisi, koji sada postoje, dokle ne budu drugim zakonitim naredbama popunjeni ili izmijenjeni.

Član § 5.

Svaki zemaljski pripadnik može po volji u zemlji odabrati svoje prebivalište i boravište, teći nepokretnine svake vrste i time slobodno raspolagati kao i baviti se pod propisanim uslovima svakom granom privrede.

One, koji nijesu mještani, dopušteno je protjerati iz nekoga mjesta ili područja samo prema propisima, koji o tome postoje.

Zemaljskog pripadnika nije dopušteno prognati iz zemlje.

Član § 6.

Lična je sloboda zaštićena zakonom. Sudski pritvor može odrediti i na snazi održati samo u slučajima, koje je zakon ustanovio i samo na način, kako to zakon propisuje.

Pravo administrativnih, redarstvenih i finansijskih vlasti, da zatvaraju i presuđuju, uređeno je u naročitim propisima.

Član § 7.

Nikome se ne smije oduzeti njegov zakoniti sudija.

Sudije su u vršenju svoga sudskog zvanja samostalni i nezavisni.

Član § 8.

Sloboda se vjere i savjesti ujemčava.

Niko ne može radi ispovjedanja svoje vjere biti progonjen ni prekraćen u svojim pravima.

Vršenje vjerozakona u kući ujemčava se svakome, a javno članovima priznatih vjerskih udruženja, koliko se tome ne protive javni obziri.

Sada priznata vjerska udruženja jesu:

1. muslimansko,
2. srpsko-pravoslavno,
3. rimsko- i grčko-katoličko,
4. evangeličko, augsburškog i helvetskog zakona,
5. jevrejsko.

Uživanje građanskih i političkih prava nezavisno je od ispovjedanja vjere, no ispovijedanjem vjere ne smiju se ukraćivati građanske dužnosti.

Član § 9.

Priznata vjerska udruženja upravljajuće unutrašnjim poslovima po svome ustavu, koji po zakonu postoji.

Ta će vjerska udruženja i nadalje posvjedoovati i uživati svoje zavode, zadužbine i zaklade, namijenjene bogoštovnim, nastavnim i dobrotvornim ciljevima.

Član § 10.

Ujemčava se, da će se među muslimanima primjenjivati šerijatsko pravo na porodične i ženidbene poslove te na nasljedstvo u mulku.

Član § 11.

Svim zemaljskim pripadnicima ujemčeno je čuvanje narodne osobine i jezika.

Član § 12.

Svako ima pravo, da slobodno iskazuje svoju misao govorom, pismom, štampom ili u slikama, bez povrede zakonskih propisa protiv zla upotrebljanja toga prava.

Preventivna cenzura štampe jest i ostaje ukinuta.

Administrativne zabrane pošti ne će se primjenjivati na štampane spise, koji izlaze u zemlji.

Član § 13.

Zanonst i njena nauka jesu slobode.

Oko obrazovanja mladeži treba se dovoljno starati javnim školama.

Nastavne i odgojne zavode osnivati i na takvim naučavati ovlašten je svaki zemaljski pripadnik, koji je za to na zakoniti način dokazao svoju sposobnost i ispunio ostale dotične oblasne propise.

Vrhovno vodstvo i nadziranje cjelokupne nastave i odgoje pripada zemaljskoj vladi.

Član § 14.

Stan je nepovredan.

Krivični postupak propisuje, kada se i kako smije preduzeti pretres kuće u svrhu krivičnog sudovanja.

U svrhu redarstvenog i finansijskog nadziranja smiju se preduzeti pretresi kuće samo u slučajima ustanovljenim u propisima, koji postoje.

Ove ustanove vrijede takođe za pretres i uzapćenje papira.

Član § 15.

Tajna pisma, pošte i brzojava zaštićena je zakonom.

Propisi, koji postoje o uzapćenju i otvaranju pisama, brzojava i pošiljaka, ostaju netaknuti.

Povrede tajne pisma i spisa progoniće krivični sud.

Član § 16.

Vlasništvo je nepovredno. Iskup (ekspropriacija) može se povesti samo iz obzira na javno dobro ili iz drugih u zakonu naznačenih razloga te uz primjerenu naknadu prema zakonima, koji za to postoje.

Kazna oduzimanjem imanja (konfiskacija) nije dopuštena.

Propisi krivičnog zakona kao i administrativni, finansijski i dohodarinski propisi o gubitku i oduzimanju robe ostaju na snazi.

Član § 17.

Svako je vlastan podnositi molbe (peticije).

Molbe pod skupnim imenom smiju podnosti samo udruge (korporacije).

Član § 18.

Zemaljskim pripadnici imaju pravo skupljati se.

Vršenje toga prava uređuje se naročitim zakonom.

Član § 19.

Društva se mogu osnivati samo po zakonskim odredbama, koje o tome postoje.

Član § 20.

U slučaju rata, kao i onda, kad se neposredno očekuju ratna preduzeća, konačno u slučaju nemira ili kad se pojave u većoj mjeri veleizdajnička ili za sigurnost pogibeljna pothvatanja, može zemaljska vlada po Previšnjem ovlaštenju u pođašnjim paragrafima ustanovljene odredbe ograničiti ili obustaviti za cijelu zemlju ili za pojedine njezine dijelove.

Ove iznimne mjere valja proglasiti u Glasniku zakona i naredaba, kao i objaviti na način običajan u mjestu, a na jednaki ih način opet ukinuti, kad nestane za to razlog.

II. Sabor

Član § 21.

Na zakonima sarađivaće sabor, u koji će stanovništvo Bosne i Hercegovine odašiljati poslanike.

Potanje ustanove o opsegu saborskog rada sadržane su u III. razdjelu.

Član § 22.

Članovi sabora Bosne i Hercegovine jesu

A. lica po položaju (viriliste), i to:

1. reis-ul-ulema, vakufsko-mearifski direktor, sarajevski i mostarski muftija i osim toga po imenovanju najstariji muftija;

2. četiri srpsko-pravoslavna mitropolita i potpredsjednik velikog upravnog i prosvjetnog savjeta srpsko-pravoslavne crkve;
3. rimsko-katolički nadbiskup i dva rimsko-katolička dijecezanska biskupa kao i oba redodržavnika franjevačkog reda;
4. sefardijski nadržabin sarajevski;
5. predsjednik vrhovnog suda;
6. predsjednik odvjetničke komore u Sarajevu;
7. načelnik glavnog zemaljskog grada Sarajeva;
8. predsjednik trgovačke i obrtničke komore u Sarajevu.

B. 72 birana poslanika, koje treba birati po izbornome redu, što se ujedno izdaje.

Član § 23.

Njegovo carsko i Apoštolsko kraljevsko Veličanstvo imenuje svake godine na početku zasjedanja za upravljanje saborom između njegovih članova predsjednika i dva potpredsjednika, koji će biti ovome zamjenici. U predsjedništvu biće zastupana svaka od triju glavnih vjeroispovjesti zemlje, pri čemu će se kod svakog idućeg imenovanja saborskog predsjedništva te tri vjeroispovjesti obrediti.

U ovaj se red ne će ni novim izborima dirati.

Član § 24.

Zvanje saborskih članova (saborski period) ustanovljuje se na pet godina.

Kad se navrši redovni saborski period ili ako bude sabor prije raspušten, raspisaće se po svojoj zemlji novi izbori najdalje za šest mjeseci.

Ako se pojedini poslanici odreku mandata, umru, izgube svojstvo, koje je potrebno, da mogu biti izabrani ili prestanu biti iz kojega drugoga zakonitog razloga saborskim članovima, onda treba još za onaj saborski period u roku od šest nedjelja raspisati naknadni izbor.

Bivši saborski članovi mogu biti nanovo izabrani.

Član § 25.

Birači ne mogu poreći izbora poslanika u sabor.

Članovi sabora ne smije primati nikakvih uputstava i smiju samo lično glasati.

Član § 26.

Sabor treba da se na Previšnji poziv po pravilu svake godine jedanput sastane u zemaljskom glavnom gradu Sarajevu.

Član § 27.

Na prvom saborskom sastanku u svakom saborskom periodu treba svaki njegov član da se zavjери, da će biti vjeran i poslušan Njegovom carskom i Apoštolskom kraljevskom Veličanstvu kao i da će nepokolebljivo vršiti zakonske propise i savjesno ispunjavati svoje dužnosti.

Članovi, koji po tom nanovo uniđu, treba da se zavjere, kad prvi put dođu u sabor.

Usteže li se koji poslanik učiniti zavjeru u propisanom obliku, gubi svoj mandat.

Član § 28.

Predsjednik otvara sabor sazvan po Njegovome Veličanstvu, predsjedava sjednicama i upravlja raspravama.

Član § 29.

Poglavica zemlje, građanski doglavlak i odjelni predstojnici kao i za to određeni zvaničnici bosansko-hercegovačke zemaljske uprave ovlašteni su, da učestvuju u svim saborskim vijećanjima.

Oni moraju biti na zahtjev vazda saslušani.

Član § 30.

Sabor je ovlašten, da upravlja zemaljskoj vladi pitanja o svemu, što pripada u njegov opseg rada; da traži od nje obavještenje o molbama, koje su stigle i da izjavljuje svoje mišljenje u obliku adresa ili rezolucija.

Žalbe, koje podigne sabor vršeći svoj opseg rada, upravljaju se preko saborskog predsjedništva i preko zemaljske vlade zajedničkome ministarstvu, koje mu je povjereno vodstvo bosansko-hercegovačke uprave.

Član § 31.

U izvršnoj vlasti nemaju dijela ni sabor ni pojedini saborski poslanici, pa se s toga sabor ili pojedini saborski poslanici ne mogu ni lično upletati u zvanični rad vladinih oblasti ili pojedinih zvaničnih lica niti mogu uopće neposredno utjecati na rad ili odredbe pomenutih vlasti i lica.

Član § 32.

Molbe, koje saboru uprave općine, udruge ili pojedina lica, a preda ih koji član saborski, može sabor pretresati i, proprativši ih kako treba, uputiti vladi.

Molbe, koje nije predao član sabora, ne smiju se uopće primati.

Član § 33.

Članovi saborski mogu prema ustanovama, sadržanim u poslovnome redu, stavljati interpelacije na zemaljsku vladu.

Član § 34.

Članovi saborski ne mogu se nikad uzeti na odgovor radi svog glasanja kao i govora u saboru samome ili u njegovim odborima. No ova se nepovrednost ne proteže i na ona lica, koja su ponavljajući i raznoseći to, možda počinila kakvo kažnjivo djelo.

Za vrijeme zasjedanja ne smije se nijedan član saborski radi kažnjivog djela bez prostajanja sabora pritvoriti niti se smije protiv njega sudski postupati, izuzevši, da bude uhvaćen na samome činu.

Pa i onda, kad bude uhvaćen na samome djelu, mora sud odmah priopćiti predsjedniku sabora, da je pritvoren.

Time se ne dira u zakonske ustanove o pozivanju svjedoka pred sud.

Član § 35.

Sabor ne smije općiti sa drugim sa drugim predstavništvima niti smije izdavati kakih objava.

Odaslanstva (deputacije) se ne smiju pustiti ni u sjednicu sabora ni u sjednicu njegovih odbora.

Saborska odaslanstva smije se slati na Previšnji dvor samo onda, kad se isposluje prethodno Previšnje odobrenje.

Član § 36.

Da bude saborski zaključak valjan, potrebna je nazočnost više od polovice saborskih članova i apsolutna većina glasova nazočnih lica.

Za zaključak, koji se tiče zakonodavstva u stvarima bogoštovlja (§ 42., tač. 15.) potrebno je, da bude nazočno barem četiri petine svih saborskih članova i da pristanu barem dvije trećine nazočnih lica.

Član § 37.

Na sve vladine osnove, koje pripadaju u nadležnost bosansko-hercegovačkog sabora, treba da pristanu vlade obiju država monarhije prije, nego će biti predane saboru.

Član § 38.

Zakonskim osnovama, koje je usvojio sabor, treba Previšnja potvrda (sankcija).

Nju će isposlovati zajednički ministar, kojemu je povjereno vodstvo bosansko-hercegovačke uprave, na predlog zemaljske vlade i nakon što su pristale vlade obiju država monarhije.

Potvrđeni zakoni objavljuju se u ime Njegovog carskog i Apoštolskog kraljevskog Veličanstva i uz supotpis zajedničkog ministra, kojemu je povjereno vodstvo bosansko-hercegovačke uprave.

Član § 39.

Sabor izabire iz svoje sredine za sav saborski period zemaljski savjet od devet članova, koji će na pitanje zemaljske vlade ovoj davati izjave ili mnijenja o takvim javnim poslovima, u kojima ima Bosna i Hercegovina dijela.

Vlade obiju država monarhije mogu, nakon međusobnog sporazuma, preko zajedničkog ministarstva, kojemu je povjereno vodstvo bosansko-hercegovačke uprave, pitati zemaljski savjet ili se on može istim putem obraćati na njih sa istovetnim predstavkama. Svaku izjavu, koju zemaljski savjet upravi na jednu od vlada, treba da zajedničko ministarstvo, koje mu je povjereno vodstvo bosansko-hercegovačke uprave, bez odlaganja priopći drugoj vladi.

Svaka vjeroispovijest u saboru bira u zemaljski savjet onoliko članova, koliko joj prema srazmjeru pučanstva zapada.

Predsjednik je sabora ujedno i predsjednik zemaljskog savjeta.

Član § 40.

Predsjednik zaključuje sabor na Previšnji nalog.

Na odredbu Njegovog carskog i Apoštolskog kraljevskog Veličanstva može se sabor u svako doba odgoditi ili raspustiti.

III. Opseg rada sabora.

Član § 41.

Opseg rada bosansko-hercegovačkog sabora u poslovima zakonodavstva proteže se isključivo na bosansko-hercegovačke poslove. Svi poslovi, koji se ne tiče samo Bosne i Hercegovine, nego i jedne ili obiju država monarhije, izuzeti su iz toga opsega rada

Napose ne može bosansko-hercegovački sabor da zaključuje:

1. O svim poslovima, koji su na osnovi zakona od 21. decembra 1867., drž. zak. l. br. 146., ug. zak. čl. XII.: 1867. zajednički kraljevinama i zemljama zastupanim u carevinskom vijeću i zemljama svete ugarske krune, kao i o poslovima, te se između obiju država monarhije utanačuju zajedničkim sporazumom u smislu spomenutih zakona; nadalje o zakonodavstvu, koje se tiče vojne dužnosti, dozvoljavanja novaka i ustanovljivanja novačkog kontingenta, zatim o odredbama o stanovima i izdržavanju oružane sile i o svim ostalim poslovima, koji se tiču oružane sile.
2. O svim poslovima, koji se uređuju u ugovoru uglavljenome između kraljevina i zemalja zastupljenih u carevinskom vijeću i zemalja svete ugarske krune na osnovi zakona od 21. decembra 1867., drž. zak. l. br. 146., ug. zak. čl. XII.: 1867. o uređenju međusobnih trgovačkih prometnih sveza (zakon od 30. decembra 1907., drž. zak. l. br. 278., ug. zak. čl. XII.: 1908.) ili koji će se u buduće u ugovorima te vrste urediti.
3. O svim poslovima, koji su bili uređeni zakonom od 20. decembra 1879. drž. zak. l. br. 136., ug. zak. čl. LII.: 1879. o osnivanju zajedničkog carinskog saveza sa Bosnom i Hercegovinom.
4. O svim poslovima, koji mogu biti i u Bosni i Hercegovini uređeni po zakonu od 22. februara 1880., drž. zak. l. br. 18., ug. zak. čl. VI.: 1880., samo na osnovi zakona složno postavljenih u obim državama monarhije ili na način propisan u § 3., rastavku 2. pomenutog zakona.

Član § 42.

Nadležnost bosansko-hercegovačkog sabora proteže se uz ograničenja predviđena u predašnjem paragrafu na zakonodavstvo o ovim poslovima:

1. Ustanovljivanje godišnjeg zemaljskog proračuna, dotično odobrenje proračuna unutar granica postavljenih u §§ 45., 46. i 47.
2. Uzimanje novih zajmova i pretvaranje (konvertiranje) zajmova, koji već postoje.
3. Rasvojenje i opterećavanje zemaljskog imanja.
4. Krivično pravosuđe.
5. Krivično redarstvo kao i redarstvo nad strancima, putnice i popis pučanstva.
6. Građansko pravo sa izuzetkom sadržanim u § 10.
7. Javne knjige.
8. Trgovačko i mjeničko pravo ubrojivši amo zakonodavstvo o dioničkim društvima (komanditska društva na dionice), o društvima s ograničenim jemstvom, o društvima sa osiguranjem, o tečevnim i gospodarskim zadrugama. Šumsko i rudarsko pravo.
9. Pravo udruživanja i skupljanja.
10. Štampa i zaštita umnog vlasništva.
11. Zdravstvo kao i obrana od bolesti rednja (epidemija) i zaraza (epizootija), nadalje podizanje novih i proširivanje dojakošnjih bolnica i drugih zdravstvenih zavoda, potpomaganje bolnica, ambulatorija, općinskih bolnica i t. d.
12. Obrt, izvršivanje obrta, redarstvo nad obrtom i svi ostali obrtni pravni poslovi.
13. Ustanove općega dobra, obezbjeđivanje u bolesti i nesreći, osiguravanje u starosti i staranje za radništvo, sirotinju i t. d. kao i svi drugi socijalni politički poslovi.
14. Načela nastave o svim naučnim i nastavnim zavodima.

15. Poslovi bogoštovlja, koji se tiču sveza vjeroispovjesti međusobno ili prema vladinoj vlasti, koliko se time ne dira u ravnopravnosti, unutrašnju uredbu i u vršenje pojedinih po zakonu priznatih vjeroispovjesti.
16. Agrarni pravni odnošaji.
17. Podizanje novih i preinačivanje gospodarskih zavoda, koji postoje.
18. Mjere za podizanje i unapređivanje gospodarstva uopće kao i svi veći gospodarskih prinovci (melioracije).
19. Šumsko redarstvo, nadalje svi propisi o postupanju s privatnim šumama, o priznanju prava vlasništva na šume, propisi, kako da se provede uređenje svih vrsti posjeda u području šumarstva.
20. Uvođenje novih poreza, koje već postoje ili ustanovljivanje nameta na porez, koja već postoji.
21. Preobražaj (reforma) i evidencija katastra.
22. Podizanje i preinačivanje kaznionica.
23. Gradnja željeznica, za koje se predlože vladine osnove, gradnja cesta, putova i drugih komunikacija.
24. Izdržavanje cesta i javnih komunikacija, dotično prireze na poreze za ceste.
25. Zasnivanje, dotično uređenje kupališta i lječilišta.
26. Sastav općina.
Osim toga je bosansko-hercegovački sabor nadležan:
27. da ispituje i odobrava zaključne račune i pošljetke rukovanja sa proračunom, koji je sabor odobrio.

Član § 43.

Zakoni i naredbe izdane u Bosni i Hercegovini prije nego je postavljen ovaj ustav, vrijede dotle, dok ih zakoni usvojeni po saboru i potvrđeni po Njegovome carskom i Apoštolskom kraljevskom Veličanstvu, dotično nove naredbe izrijekom ne ukinu ili ne preinače.

Poreze, danci i dohodarina pobiraće se po zakonima, koji postoje, dotle, dok ne budu ovi zakonito (§§ 41. i 42., tačka 20.) preinačeni.

Član § 44.

Zemaljska vlada treba da svake godine na vrijeme podnese saboru proračun o zemaljskim prihodima i rashodima, a sabor treba da ga uzme bez odlaganja u pretres tako, da može stati na snagu zakona prije početka iduće godine.

Ne riješi li sabor na vrijeme proračuna, ostaje na snazi proračun tekuće godine dotle, dok ga ne zamijeni novi zakoniti usvojeni proračun.

Član § 45.

Redovni i izvanredni izdaci za c. i kr. bosansko-hercegovačke čete i vojničke zavode staviće se u zemaljski proračun u iznosu, koji treba godišnje proračunati po istim načelima, koja se uopće primjenjuju kod izračunavanja istovrsnih izdataka za c. i kr. vojsku.

U proračunu uvršteni iznosi potrebe za c. i kr. bosansko-hercegovačke čete i vojničke zavode nijesu predmet respravljanja u saboru.

Član § 46.

Ustanova al. 2 § 45 vrijedi također i za stavke proračuna za poslove, koji su u objema državama monarhije uređeni zajedničkim sporazumom. Ove stavke valja uvrstiti prema onim općenim i posebnim zakonskim ustanovama, koje treba primjenjivati u smislu § 41. u Bosni i Hercegovini.

Član § 47.

Onaj dio potreba i pokrića, koji se tiče poslova zemaljskog duga, poslova oko polučivanja poreznih prihoda, kao i erarskih radnja, izuzevši poslove monopola, koji potpadaju pod ustanovu § 46., treba staviti u zemaljski proračun u takim svotama, koje će osigurati potpuni uspjeh financijskog rukovanja.

Član § 48.

U slučaju, da za proračunskog perioda nastupe izvanredne i nepredviđene potrebe, predložiće zemaljska vlada saboru osnovu naknadnog zakona k proračunu, kako da se podmire nužni izdaci.

No ako te nepredviđene prijekne potrebe nastupe u vrijeme, kad sabor nije na skupu, mogu se za to nužna sredstva, nakon što pristanu vlade obiju država monarhije, dozvoliti na predlog zemaljske vlade Previšnje odobrenom naredbom, ali uz obavezu, da se radi naknadnog odobrenja razlozi i uspjesi ove odredbe odmah dadu na znanje saboru, kad bude prvi put sazvan.

Zaključna odredba.

Član § 49.

Ovaj ustav staje na snagu danom proglašenja.

Izvor: „Bosanski ustav, fototip izdanja 1910. godine“, Muslimanski glas, Sarajevo, 1991.